

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

**AKADEMIK Sh.ALIMOV NOMIDAGI RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN FTIZIATRIYA VA
PULMONOLOGIYA ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI**

**«SURUNKALI OBSTRUKTIV O'PKA KASALLIGI»
NOZOLOGIYASI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT 2025

«TASDIQLAYMAN»
Akademik Sh. Alimov nomidagi
RIFvaPIATM direktori
N.N. Parpiyeva

«*24*» *may* 2025 yil

**«SURUNKALI OBSTRUKTIV O'PKA KASALLIGI»
NOZOLOGIYASI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT 2025

**MILLIY KLINIK STANDART NOZOLOGIYASINING NOMI (KODI), TASHXISLASH VA DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN
MUTAXASSISLAR NOMI**

XKT-10/11 bo'yicha kodlanishi:	Nozologik nomi	Nozologiya bo'yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo'yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassislar	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassislar	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
XKT-10: J44	Surunkali obstruktiv o'pka kasalligi;	OSH; Terapevt/ Pulmonolog.	Endokrinolog; Kardiolog; Torakal jarroh; Rentgenolog.	Terapevt/ Pulmonolog.	Endokrinolog; Kardiolog; Torakal jarroh; Rentgenolog; Reanimatolog.
J44.0	Surunkali obstruktiv o'pka kasalligi, quyi nafas yo'llari o'tkir respirator infeksiyasi bilan;				
J44.1	Aniqlanmagan zo'rayishli surunkali obstruktiv o'pka kasalligi;				
J44.8	Boshqa aniqlangan surunkali obstruktiv o'pka kasalligi;				
J44.9	Aniqlanmagan surunkali obstruktiv o'pka kasalligi.				
XKT-11: CA22	Surunkali obstruktiv o'pka kasalligi;	OSH; Terapevt/ Pulmonolog.	Endokrinolog; Kardiolog; Torakal jarroh; Rentgenolog.	Terapevt/ Pulmonolog.	Endokrinolog; Kardiolog; Torakal jarroh; Rentgenolog; Reanimatolog.
CA22.0	Aniqlanmagan, surunkali obstruktiv o'pka kasalligi, xuruj davri bilan;				
CA22.1	Ma'lum darajada aniqlangan surunkali obstruktiv o'pka kasalligi;				
CA22.Z	Aniqlanmagan surunkali obstruktiv o'pka kasalligi.				

	5. Balg'amning sitologik tekshiruvi				+	+	1 marta
	6. Balg'amni G-Xpert usulida tekshirish		+		+	+	1 marta
	7. Biokimyoviy analizlar: Qondagi ALT, AST, bilirubin, mochevina, kreatinin, qand miqdorini aniqlash		+	+	+	+	2 marta
	8. Koagulogramma		+	+	+	+	2 marta
	9. Qondagi umumiy oqsil va uning fraksiyalarini aniqlash		+	+	+	+	2 marta
	10. Qon zardobidagi kaliy va natriy miqdorini aniqlash		+	+	+	+	2 marta
	11. Balg'amning aerob, fakultativ-anaerob mikroorganizmlarga va zamburug'larga bakteriologik tekshiruvi (posev)			+	+	+	1 marta
	12. Mikroorganizmlarning antimikrob va boshqa dori vositalarga sezuvchanligini aniqlash			+	+	+	1 marta
13. Qondagi prokalsitonin testi				+	+	2 marta	

Izoh: Laborator tekshiruvlarni tor doiradagi mutaxassis maslahatiga ko'ra yoki davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganda takroriy o'tkazilishi mumkin.

Laborator tekshiruvlar Qo'shimcha:	1. BALS(bronxo alveolyar lavaj suyuqligi) va qon immunologiyasi				+	+	1 marta
	2. Chlamidia pneumoniaega M, G (IgM, IgG) sinfi antitelalarini aniqlash				+	+	1 marta
	3. Mycoplasma pneumoniae. M, G (IgM, IgG) sinfi antitelalarini aniqlash				+	+	1 marta
	4. Qonda gazlar miqdorini tekshirish				+	+	1 marta
	5. Qonning pH muhitini tekshirish				+	+	1 marta
	6. D-Dimer				+	+	2 marta

	7. Natriy uretik peptid				+	+	1 marta	
<i>Izoh: Bemorda yondosh kasalliklari aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud qo‘shimcha va takroriy laborator diagnostik tekshiruvlari o‘tkazilishi mumkin.</i>								
Instrumental tekshiruvlar Asosiy:	1. Spirometriya, bronxolitik sinamalar bilan		+	+	+	+	2 marta	
	3. Pulsoksimetriya	+	+	+	+	+	2 marta	
	4.EKG	+	+	+	+	+	1 marta	
	4. O‘pka rentgenografiyasi (2 proyeksiyal)		+	+	+	+	1 marta	
<i>Izoh: Instrumental tekshiruvlarni tor doiradagi mutaxassis maslahatiga ko‘ra yoki davolanish jarayonida ko‘rsatma bo‘lganda takroriy o‘tkazilishi mumkin.</i>								
Instrumental tekshiruvlar Qo‘shimcha:	1. O‘pkaning diffuzion faoliyatini tekshirish (Bodiplotizmografiya)				+	+	1 marta	
	2. Ko‘krak qafasi a‘zolarining kompyuter tomografiyasi.				+	+	1 marta	
	3. ExoKG				+	+	1 marta	
	4. Fibrobronxoskopiya				+	+	1 marta	
	5. Periferik qon tomirlar UTT (dopler)				+	+	1 marta	
<i>Izoh: Bemorda yondosh kasalliklari aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud qo‘shimcha va takroriy instrumental diagnostik tekshiruvlari o‘tkazilishi mumkin.</i>								
* STATSIONAR DAVOGA KO‘RSATMA: tuman darajasi - yengil kechishining qo‘zish davri va yondosh kasalliklar mavjud bo‘lgan holatlar; o‘rta og‘ir kechishining qo‘zish davri; ambulator davoning samarasizligi; viloyat darajasi - o‘rta og‘ir kechishi qo‘zish davri va yondosh kasalliklar bilan; og‘ir kechishi qo‘zish davri; o‘ta og‘ir kechishi qo‘zish davri; nafas yetishmovchiligi beligilarining kuchayishi; tuman darajasidagi davoning samarasizligi; respublika darajasi - o‘rta og‘ir kechishi qo‘zish davri va yondosh kasalliklar bilan; og‘ir kechishi qo‘zish davri; o‘ta og‘ir kechishi qo‘zish davri; nafas yetishmovchiligi beligilarining kuchayishi; samarasiz davo.								
Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tibbiy yordam ko‘rsatish darajasi va turi bo‘yicha					Xizmat ko‘rsatish yoki tekshiruvni o‘tkazish minimal soni (Har bir davolangan holat uchun)	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Boshqa turdagi tekshiruvlar	1. Immunoglobulin Ye				+	+	1 marta	
	2. Eozinofillik kation oqsil				+	+	1 marta	
	3. Veloergometriya/tredmil testi				+	+	1 marta	
<i>Izoh: Bemorda yondosh kasalliklari aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud qo‘shimcha va takroriy diagnostik tekshiruvlari o‘tkazilishi mumkin.</i>								

Tekshiruvlar ro‘yxati klinik holatga qarab to‘ldirilishi va takroriy o‘tkazilishi mumkin!

DAVOLASH TADBIRLARI
Medikamentoz davo

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz terapiya)		Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozasi	Bir kurslik dozasi
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
1.QTBA: Salbutamol	Ingalyatsion 100 mkg/doza; Ingalyatsion 5 mg/ml; 2 ml x 3- 4 mahal	+	+	+	+	+	6 doza 2 amp.	1 aerazol 20 amp.
1.QTBA: Fenoterol	Ingalyatsion 100 mkg/doza 2 doz x 3- 4 mahal	+	+	+	+	+	6 doza	1 aerazol
2.UTBA: Formoterol	Ingalyatsion 12 mkg/doza 1-2 doz x 2 mahal	+	+	+	+	+		Bazisli davo sifatida doimiy ishlatiladi
3.QTAX: Ipratropiy bromid	Ingalyatsion 20 mkg/doza; 2 doz x 3-4 mahal Ingalyatsion 0,25mg/ml; 1-2 ml x 3-4 mahal	+	+	+	+	+	6 doza 4 ml	1 aerazol 2 fl.
4.UTAX: Tiotropiy bromid	Ingalyatsion 18 mkg/doza; 1 doz x 1 mahal	+	+	+	+	+		Bazisli davo sifatida doimiy ishlatiladi
5.QTBA+ QTAX: Fenoterol/ipratropiy bromid	Ingalyatsion 50/20 mkg; 2 doz x 3-4 mahal Ingalyatsion 0,5/0,25 mg/ml; 1-2 ml x 3-4 mahal	+	+	+	+	+	6 doza 4 ml	1 aerazol 2 fl.
6.UTBA/IGKS: Formoterol/budesonid	Ingalyatsion 4.5/80 mkg, Ingalyatsion 4.5/160 mkg; 1-2 doz x 2 mahal	+	+	+	+	+		Bazisli davo sifatida doimiy ishlatiladi
6. UTBA/IGKS:	Ingalyatsion 50/250	+	+	+	+	+		Bazisli davo

Salmeterol/flutikazon	mkg; Ingalyatsion 50/500 mkg; 1-2 doz x 2 mahal							sifatida doimiy ishlatiladi
-----------------------	--	--	--	--	--	--	--	-----------------------------

Izoh: QTBA–qisqa ta'sirli β 2-agonistlar, QTAX – qisqa ta'sirli antixolinergiklar, UTBA–uzoq ta'sirli β 2-agonistlar, UTAX uzoq ta'sirli antixolinergiklar; IGKS – ingalyatsion glyukokortikosteroidlar.

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz terapiya)		Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozasi	Bir kurslik dozasi
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
1. Mukolitiklar: N – atsetilsistein	Ichishga 600 mg; Ichishga 200 mg; Ingalyatsion 300 mg; In'eksion 300 mg; 600 mg\sutkasiga.	+	+	+	+	+	1 tab. 3 tab. 600 mg 600 mg	10 tab. 30 tab. 20 amp. 20 amp.
2. Tizimli GKS: Prednizolon	Ichishga 5 mg; 30-40 mg sutkasiga; In'eksion 30 mg/1 ml; 30-90mg\sutkasiga.		+	+	+	+	6 tab. 2 amp.	30 tab. 10 amp.
3. IGKS: Budesonid	Ingalyatsion 200, 400 mkg; 1-2 doza. x 2 mahal.		+	+	+	+	2 kaps.	20 kaps.
4. Antibiotiklar: β –laktami Amoksitsillin/klavulanat	Ichishga 875/125 mg; 1 tab x 2 mahal.	+	+	+	+	+	2 tab.	14 tab.
Makrolidlar: Azitromitsin	Ichishga 250, 500mg; 1 tab x 1 mahal.	+	+	+	+	+	1 tab.	3 tab.
Sefalosporinlar III avlod: Seftriakson	In'eksion m/o va v/i 1000 mg x 2 mahal		+	+	+	+	2 fl.	14 fl.
Sefalosporinlar III avlod: Seftazidim	In'eksion m/o va v/i 500mg 1000mg, 2000 mg x 2-3 mahal.		+	+	+	+	2 fl.	14 fl.

Sefalosporinlar III avlod: Sefoperazon	In'eksion m/o va v/i 500mg, 1000 mg, 2000mg x 2 mahal.		+	+	+	+	2 fl.	14 fl.
Sefalosporinlar III avlod: Sefeksim	Ichishga 400 mg x 1 mahal		+	+	+	+	1 tab.	5 tab.
Ftorxinolonlar: Levofloksatsin	Ichishga 250, 500 mg x 1 mahal; In'eksion 500 mg /100ml		+	+	+	+	1 tab. 2 fl.	10 tab. 14 fl.
Ftorxinolonlar: Moksifloksatsin	Ichishga 400 mg x 1 mahal In'eksion 400 mg /250ml		+	+	+	+	1 tab. 1 fl.	5 tab. 5 fl.
5. Fosfodiesteraz-4 ingibitorlari: Roflumilast	Ichishga 0.5 mg; 1 tab. x 2 mahal					+	+	2 tab. 28 tab.
6. Boshqalar: Teofillin	Ichishga 200 mg, 1 kaps. x 2 mahal		+	+	+	+	2 kaps.	20 kaps.

Izoh: Milliy klinik protokollarda keltirilgan dovolash rejimlaridan (ushbu asosiy va qo'shimcha dori vositalarning har xil kombinatsiyalari) kasallikning og'irlik darajasiga va ko'rsatmaga muvofiq holda foydalaniladi, hamda ushbu protokollarga mos ravishda qo'shimcha dori vositalar va qo'shimcha usullar (masalan: Noinvaziv o'pka ventilyatsiyasi, kislorodterapiya va boshqalar) tavsiya etilishi mumkin.

Ushbu dori vositalarning bir kurslik dozasi faqat kasallikning aynan shu xuruj (qo'zish) davrida ambulator yoki statsionar yordamini ko'rsatish uchun ishlatiladigan miqdori ko'rsatilgan.

PARHEZ STOLI/DIYETA

Ovqatlanish tartibi	Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1. 15 – stol, doimiy	+	+	+	+	+

BAZISLI TERAPIYA

Davolash tadbirlari (medikamentoz terapiya)		OSHP/OP	KTMP	O'rtacha sutkalik dozasi	Bir kurslik dozasi /yiliga
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozasi va qo'llanilishi				

1. UTBA: Formoterol	Ingalyatsion 12 mkg/doza 1-2 kap x 2 mahal	+	+	2 kaps.	730 kaps.
2.UTAX: Tiotropiy bromid	Ingalyatsion 18 mkg/doza; 1 doz x 1 mahal	+	+	1 kaps.	365 kaps.
3.UTBA/IGKS: Formoterol/budesonid	Ingalyatsion 4.5/80 mkg, Ingalyatsion 4.5/160 mkg/120 doz; 1-2 doz x 2 mahal	+	+	2 doz.	6 ta aerosol
4.UTBA/IGKS: Salmeterol/flutikazon	Ingalyatsion 50/250 mkg; Ingalyatsion 50/500 mkg; 1-2 doz x 2 mahal	+	+	2 doz.	6 ta aerosol

Izoh: Milliy klinik protokollarda keltirilgan dovolash rejimlaridan (ushbu dori vositalarining har xil kombinatsiyalari) kasallikning og'irlik darajasiga va ko'rsatmaga muvofiq holda foydalaniladi, hamda ushbu protokollarga mos ravishda qo'shimcha dori vositalar va qo'shimcha usullar (masalan: uy sharoitida uzoq muddatli kislorodterapiyasi) tavsiya etilishi mumkin.

DISPANSERIZATSIYA

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. OSH	+		2-4 marta yiliga og'irlik darajasiga qarab	doimiy
	2. Terapevt <i>O'qitish va o'z-o'ziga yordam berishni o'rgatish; Chekishni tashlashni tavsiya etish; Jismoniy faollik mashqlarini o'rgatish.</i>	+	+	2-4 marta yiliga og'irlik darajasiga qarab	
	3. Pulmonolog (har tashrifda CAT va mMRS testlarini baholash) <i>O'qitish va o'z-o'ziga yordam berishni o'rgatish; Chekishni tashlashni tavsiya etish; Jismoniy faollik mashqlarini o'rgatish.</i>		+	2-4 marta yiliga og'irlik darajasiga qarab	
<i>Izoh: Qo'shimcha kasalliklarning og'irligini baholash uchun holatdan kelib chiqib boshqa tor doiradagi mutaxassilar maslahati tavsiya etiladi.</i>					
Laborator tekshiruvlar					
<i>Izoh: Qo'shimcha kasalliklarning og'irligini baholash uchun holatdan kelib chiqib laborator tekshirishlar o'tkaziladi.</i>					
Instrumental tekshiruvlar	1. 6 daqiqalik yurish testi		+	2 marta yiliga	
	2. Spirometriya		+	2 marta yiliga	
	3. Ko'krak qafasi rentgenografiya		+	1 marta yiliga	

	4. EKG		+	2 marta yiliga	
	5. Pulsoksimetriya		+	2 marta yiliga	
Izoh: Qo'shimcha kasalliklarning og'irligini baholash uchun va ko'rsatmalar bo'lganda holatdan kelib chiqib boshqa qo'shimcha instrumental tekshirishlar o'tkaziladi.					

PROFILAKTIKA

Davolash tadbirlari		OSHP/OP	KTMP	O'rtacha sutkalik dozasi	Bir kurslik dozasi
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozasi va qo'llanilishi				
1. Grippga qarshi vaksinatsiya, har yili mavsumiy.	0.25-0.5 ml/doz t/o		+	1 doza	1 doza
2. Pnevmonokokli infeksiyaga qarshi vaksinatsiya, profilaktik 1 marta har 5 yilda, buster doza 1-marta o'tkazilgan vaksinatsiyadan 1 yil o'tgandan keyin tavsiya etiladi.	0.5 ml/doz t/o		+	1 doza	1 doza

Izoh: Milliy klinik protokollarga mos ravishda qo'shimcha usullar tavsiya etilishi mumkin.